

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto

V Gorici, mali serpan 1883.

7. zvezek.

Kardinal Alimonda in shod tretjega reda v Napolju.

Na čelo zadnjega zvezka smo deli nekoliko besed, ki jih je mej drugimi govoril kardinal Alimonda v nekem zboru odličnih katoličanov v Florenci. Denes smo se namenili na to mesto postaviti konec prelepega spisa, ki ga je bral imenovani kardinal na nekem shodu tretjega reda v Napolju. Prej pa hočemo v pojasnjenje povedati, kedo je ta kardinal in kakov shod je imel tretji red v imenovanem mestu.

Kajetan Alimonda se je rodil v Dženovi 23. vinotoka 1818. Študiral je tam v nadškofijskem seminarju. 10. rožnega cveta 1843 je bil posvečen za mašnika. Nato se je odlikoval ko pridigar po gorečnosti in učenosti, vojskovaje se zoper zmote, ki se dandanašnji tako pogubno razširjujejo po svetu. Pridigal je v Savoni, Torinu, Milanu, Módeni in Ferrári, zlasti pa v nadškofijski cerkvi svojega rojstnega mesta, kjer je govoril pred izbranim poslušavstvom „o nadnatornem“ in „o vprašanjih 19. stoletja“, dva tečaja obravnav v obrambo svete vere, ki sta bila potem nekolikokrat tiskana ter veljata za zgled te verste cerkvenih govorov. Ravno je imel začeti Alimonda tretji tečaj, kar ga pokličejo papež Pij IX. na škofovski sedež v Albengo, majhino mesto v dženovškem primorju; 8. grudna 1877 je bil posvečen za škofa. In še ni preteklo nato poldrugo leto, ko so papež León XIII. učenega škofa

izvolili za kardinala, 22. velikega travna 1879, česar se je z rojstnim mestom njegovim razveselila cela Italija. Nadalje razlagati zaslug in popisovati čednosti njegovih tukaj ne vtegnemo; toliko je gotovo, da je Alimonda lepa dika zbora kardinalskega in pri tem je eden najbolj gorečih razširjevalcev tretjega reda svetega Frančiška.

In zdaj o shodu tega reda v Napolju! Ta shod ali kongres je osnoval našim bravcem vže znan frančiškan, pater Ludovik Kazorijski, zlasti s tem namenom, da seznanjeni tudi višjo gospodo s tretjim redom ter jo pridobi zanj. Razposlal je odličnim gospodom in gospem povabilo, v katerem prosi vsakega posebej, naj blagovolijo priti 19. malega travna t. l. ob eni popoldne v cerkev „Gospe Kraljice“, kjer bo kardinal Alimonda govoril o tretjem redu, ki ga je vstanovil sveti Frančišek na korist veri in domovini. Res se je zbralo naznanjeni dan v imenovani cerkvi okoli 3000 oseb izmej najvišje gospode napoletanske. Ob eni popoldne je bila cerkev napolnjena. Zdaj se prikaže veličastna postava slovečega kardinala; nadškof napoljski in pater Ludovik ga spremljata. Kardinal poklekne pred altarjem Matere Božje ter nekoliko pomoli, potem stopi na vzvišeno mesto na episteljski strani, kjer mu je pripravljen sedež; pred njim je miza pogernjena z erdečim žametom in nanji dragocena blazina. Nasproti na evangelijski strani stoji na vzvišenem prostoru kip svetega Frančiška v zlatu pod belo-erdečo strešico z užganimi svečami spred. Pod kipom sedi nadškof napoljski; obdaja ga venec častnikov cerkvenih. Okoli polu dveh začne kardinal brati učeno delo o svetem Frančišku in tretjem redu ter bere poldrugo uro. Vse posluša z napeto pazljivostjo in ko je branje doveršeno, si gospoda ne more kaj, da ne bi s ploskanjem pohvale in priterjenja na znanje dala kardinalu.

Mi ne moremo sprejeti v „Cvetje“ celega prelepega spisa, ker bi bila stvar mnogim bravcem predolga in preučena; sklep pa, mislimo, da bodo brez velike težave vsi mogli umeti, in ta slove tako-le:

In tukaj, dajaje vam pas našega zavoda, keterega vam pustim v zastavo svoje ljubezni, vas rotim in prosim, da ga sprejmite z berzim in zaupnim duhom; zakaj žalilo bi me zelo, ako bi bili mej vami neketeri, ki bi se jim zdela to pobožna in sveta reč, ki pa ne obeta obilnega sadu, kaker ga jaz pričakujem od nje. Nikar ne bodite nezaupljivi, o dragi, nikar mi ne recite: Ali je mogoče, da bi bilo na

ta konopec Frančiškov navezano toliko dobro naše in toliko prerojenje naših bratov? Verv, ki vleče svet za seboj! Kaj vender more storiti v tem oziru konopčič?

Gospoda! Kaj more storiti konop frančiškanski? Ako se opašete ž njim verno in z ljubeznijo, vleče ta konop (in to ste že slišali) v serca vaša ponižnost, vleče sramežljivost, vleče pravičnost, vleče daritev samega sebe; vleče v serca vaša stud nad grehom, spoštovanje čednosti, gorečnost za hišo božjo. Nov svet je, ki vstopi, čeznatorni svet, ki se ga je bila duša že odvadila, nebeški svet Jezusa Kristusa, raj njegov. In to se vam zdi malo? Ali ni to mariveč vse? Ako so posamezni ljudje posvečeni, ali ni posvečena človeška družba?

Majhin, da svetu hasni, je konopec frančiškanski, ki ga denete na se. Je kaker keder šine ob napoku jutranjem prva nit sončne luči iz za obzorja. Ali ni celo majhina tista nit? Ali je mogoče, da more razsvetliti nebo in zemljo? Ali za prvo nitjo pride druga, za drugim žarkom pride tretji in potem pride še drugi in potem pridejo vsi; pride sonce, ter hodi mogočno po svojih cestah nebeških. Tedaj je onô veselje človeku in slava Bogu.

Žlahtniki, bogati meščani napoletanski, meni ljubi in visoko cenjeni, kaker ste vsem dragi in imenitni! Nikar mi ne recite: Nas je še malo, družba pa, ki nam nasproti stoji, kako velika je! Kako velika je proti Napolju cela Italija! Da, sprejeli bomo pas ter se naredili frančiškane; ali kaj bomo mogli doseči mi? To je otrok veržen v sredo, da reši narod!

Spominjam se besed Benjamina Frénklina. Ta, ko je odkril, da je ravno tisto strela in elektrika, in ko je čutil, da ga zasmehujejo in zbadajo s vprašanjem: „Čemu je to?“ — je odgovoril: „Čemu je otrok? More postati mož!“

Primerjali ste se z otročičem; in dobro more mej persti otročjimi za igračo biti pas: — žlahtnost svojo cenite tako malo! Ali jaz v ljubeči fantaziji svoji vidim, kako vaš lepi zgled razsvetljuje druge kraje ter jih pretresa in za seboj vleče k posnemanju; vidim kaker senco svetega Frančiška, mej nami na novo rojenega, kako hiti od kraja do kraja, od dežele do dežele in vzdiguje ščite tako v vbogih družinah kaker tudi v imenitnih in premožnih. V domišljivosti

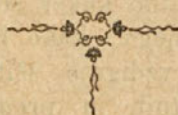
svoji gledam gospodo beneško, milansko, torinsko, bolonjsko, dženoveško, florentinsko, rimsko, palermitansko, kako z ljubeznijo posnema gospodo napoletansko ter se skupaj veže z eno samo vezjo. To je konopec frančiškanski. To je otrok, ki vzdiguje glavo, ki vihti pogumne roke, stoji na krepkih nogah; to je otrok, ki postaja mož!

Glejte delo božje! V božjih rokah vam najmanjše reči dado največe. Hrast razprostira svoje veje proti nebu, ali od začetka ni kaker majhin želod v drobu zemlje. In nekaj malo sopara, ki ga puhti vrela voda iz kotla, to vleče po svetu z bliskovo hitrostjo človeške rodove. O, konop Frančiškov navdaja s čudeži ne manj lepimi dvojni, duhovni in grajanski red. To je želod, ki se vkoreninja v sercih; to je sveti sopar, ki vleče duhove na ognjenem vozu. Daj Gospod Bog, da bi bili govorili z glasom prerokovim naš sveti oče Leon XIII, ko so videli bolezní naše družbe ozdravljene v tretjem redu svetega Frančiška!

Ploskanje, ki je zagermelo po cerkvi, ko je bilo branje doveršeno, je vstavil kardinal, pomígnivši z roko v znamenje, da ima še nekaj povedati. In po kratkem počitku, vzdignivši se na noge, reče blizu te besede:

„Napoletanci! Ko sem se odpravljaj iz Rima, sem sprejel naredbe svetega očeta, ki so mi naročili, da naj vam povem, kako njih očetovsko serce v sredi britkosti, ki mu jih napravljajo sovražniki božji in cerkveni, vedno tolaži vaša pobožna vera in stanovitna vdanost do svetega sedeža: povejte napoletancem, naj terdni ostanejo v tem prepričanju, povejte, da blagoslavljam iz serca ljubljene ga sinu, njih učenega pastirja, blagoslavljam gorečo duhovščino, blagoslavljam vse ljudstvo . . . Povejte mojemu prijatelju, patru Ludoviku, da ga blagoslavljam in Gospod naj dá vspeh njegovim delam kerščanske ljubezni!“

Te besede so ginile poslušavce do joka; spoštljivo na kolnih so sprejeli od kardinala apostolski blagoslov.

Svetega Antona čudeži.

VII. Morje.

Prekrasen je pogled po neizmernem morju. Nehoté se širi človeku serce, ko mu stoji na obrežju; duh se mu povzdiguje k vsegamogočnemu Bogu, čudi se delu njegovih rok, zavzet hvali in časti neskončno modrega stvarnika. Morjé ima nekako posebno moč v sebi; rojenemu primorcu se je skoraj nemogoče ločiti od njega in mornar se čuti le takrat prav srečnega, ko se ziblje daleč na valovih njegovih. Nepregledna poveršnina morska zbuja v človeškem sercu hrepenenje po daljnih, neznanih krajih; človek želi videti jih, spoznavati jih; na ladjo bi stopil in na njej veselo odplaval daleč — daleč — ter gledal čuda po širokem svetu. In v resnici, komaj si more človek kaj bolj prijetnega misliti, kaker je vožnja po morju, ko lahna sapica pihlja v razpeta jadra ter ladjo mirno žene po gladki vodni cesti. Ali, gorje mu, ki ga prehití tamkaj nevihta! Blisk za bliskom šviga po črni temi, tresk na tresk pretresa ozračje; — vetrovi tulijo, tergajo jadra, lomijo jambore; — visoko se vzdigujejo razkačeni, bučeči valovi; kaker otrok igračo premečejo ladjo sem ter tja, zdaj jo povzdigovaje visoko gori, zdaj jo po trenotku trepetá na verhu zopet lučaje v globočino.

Kedor ne zna moliti, naj gre na morje, pravi pregovor, tam se bo navadil. In v resnici, v takih nevarnostih vpada serce tudi vterjenemu, skušenemu mornarju, ki je bolj kletve ko molitve vreden. V taki nevarnosti čuti globoko svoj grešni stan; ne upa si sam pomoči izprositi od Boga, ki ga je tolikokrat razžalil, išče si priprošnjikov, priporoča se izvoljenim božjim, ker zaupa, da je njih prošnja mogočna pri Bogu. — Najbolj se zatekajo mornarji k Materi Božji, k svetemu Miklavžu in k svetemu Antonu Padovanskemu, in kaker skušnja uči, je sveti Anton mogočen pomočnik tudi na morju.

1.

Šestindvajset oseb se je peljalo nekedaj, kmalu potem ko je bil Anton Padovanski mej svetnike božje prištet, po morju proti Benetkam. Kar napade slabo ladjo huda nevihta. Temna noč je bila in huda burja je pihala. Visoko čez ladjo so se vzdigovali valovi ter jo napolnili kmalu z vodo. Prestrašeni popotniki niso

vedeli, ali so še v barki ali že v morju. V tej sili zavpijejo vsi enoglasno: „Sveti Anton, pomagaj nam! Sveti Anton, pomagaj nam!“ In vslišal jih je. Kmalu zagledajo svetlo luč ter vidijo pred sabo otoček, ki so ga takrat imenovali Mali Sveti Marko; tu stopijo srečno na suho. Luč izgine, rešeni pa se priserčno zahvaljujejo dobrotniku svojemu, svetemu Antonu.

2.

Škof Timotej iz Sarke, maronit, je popotoval nekedaj v Rim z nekoliko tovariši. Morje je bilo ves čas mirno; srečno je bilo popotovanje in že se je videlo zdaleč mesto Ostija, kjer so imeli popotniki z barke stopiti. Ali, naenkrat nastane strašna nevihta. Huda burja premeče ladjo sem ter tja, valovi se zaganjajo od vseh strani vanjo; jadra raztergajo, drevo in kermilo polomijo, rešenja ni upati. Naj serčnejši mornarji se pripravljajo na gotovo smert. Le škof, velik častivec svetega Antona, ne obupa. On oserčuje tovariše ter priporoča vsem, naj se z naj večim zaupanjem obrnejo do svetega Antona ter obljubijo, da bo sleherni izmej njih daroval eno svečo, ako pridejo srečno na suho. Vsi storijo obljubo po nasvetu škofovem. In glejte, komaj je obljuba storjena, vže se poleže nevihta, morje se pomiri in vgoden veter žene ladjo naravnost proti suhemu v zaželeno loko. Hitro po rešitvi izpolnijo obljubo in celo svoje življenje so bili hvaležni za njo svetemu Antonu.

3.

Sedem oseb je sedelo v barčici, ki se je peljala po beneških lagunah proti mestu. Nenadoma zabuči burja ter preverne barko. V tej nevarnosti kličejo vsi priserčno svetega Antona na pomoč razen enega, ki ni dosti veroval na priprošnje svetnikov. Ali Bog je očitno pokazal, kako ljubo mu je posredovanje izvoljenih njegovih. Tisti šesteri, ki so iz serca klicali svetnika na pomoč, so se prijeli za prevernjeno barko ter so se srečno rešili na suho; sedmi pa, ki je zaupal le na lastno moč ter se ni zmenil za pomoč nebeško, je vtonil v morju.

4.

Neko ladjo, ki je prišla z Jutrovega v Benetke, prehití strašna nevihta v Lodrinskem zalivu. Vse polno popotnikov je bilo na njej. Verv, za katero je bil maček privezan, se razterga; valovi

zgrabijo ladjo ter se igrajo ž njo premetovaje jo in sukaje semter-tje in v veliki nevarnosti je bila, da se razbije. Ah, s kako go-rečimi prošnjami se obernejo vbogi popotniki v tej sili do svetega Antona! Storijo obljubo, da pojde eden izmed njih na stroške vseh drugih v Padovo ter da bo v dar prinesel po en denar „real“ od vsacega, če jim svetnik pomaga in pridejo srečno v loko. In glej čudo! Komaj storijo obljubo, pojenja nevihta in rešeni so bili. Ko pridejo na suho, v resnici skerbijo najpoprej, da se svetniku na čast in zahvalo izpolni, kar so bili obljubili.

5.

Ko hoče Janez Kerstnik Kaniti nekedaj stopiti z ladije, pade v reko Brento, ki je bila ravno takrat zelo narastla in deroča. Mejem pa, ko pada v vodo, kliče na pomoč svetega Antona. In res mu pride pomoč iz nebes. V tistem hipu čuti, kakor bi ga nekdo vzdignil iz vode, ter ga nesel na rokah proti bregu in postavil rešenega na suho. Okoli stoječi se ne morejo prečuditi rešenju njegovemu iz te nevarnosti, še bolj pa se začudijo, ko jim Janez pripoveduje, kako mogočna roka ga je nesla iz vode. Skupno se zahvalijo mogočnemu čudodelniku, Janez pa da naslikati rešitev svojo in obesiti podobo na altar svetnikov v spomin velike milosti, ki jo je zadobil.

6.

Že imenovani gospod Janez Česki, cesarski komisar na Laški meji, je popotoval nekedaj v Inšpruk. Popótovaje pride do nekega kraja, kjer je reka vdarila čez bregove, tako, da ni bilo mogoče najti nobenega pota. Zdaj zagleda gospod Česki ne daleč proč nad vodo neka zelišča; pustivši svoje spremljevalce za sabo zajaha tjakaj, misleč, da bo našel tam cesto. Pa, o joj! Naenkrat zabrede v globočino in ko si hoče pomagati vun, pade s konja v vodo. Trikrat skuša, da bi se spravil nazaj na konja, pa zastonj. V tej sili vpije, da naj molijo rezponzorij na čast svetemu Antonu, in koliker more se tudi sam prav iz serca priporoči svetniku. Nato se oklene konja za vrat, in kakor bi razumela, jame žival ritinsko iti ter ga potegne tako iz smertne nevarnosti. Gospod je bil prepričan, da mu je pomagal sveti Anton in zato je zapisal ta dogodek v večni hvaležen spomin.

7.

Nekega dne, kimavca meseca leta 1685, je bilo ne prav daleč proč od mesta veliko ljudi na beneških lagunah. Naenkrat nastane na morju strašna nevihta. Vsi so bili v veliki smertni nevarnosti in mornarji sami so mislili, da so izgubljeni. Tedaj začnejo enoglasno svetega Antona prositi, da bi jih rešil. In svetnik jim hiti na pomoč. Šest celih ur so jih premetavali valovi sem ter tja, vender se zdravi srečno vernejo v mesto. Vsi skupaj gredo potem k altarju svetega Antona, zahvalit se mu za prejeto veliko milost.

8.

V Napolj je prišla ladja in Kalabrije, napolnjena sè svilo. Ali huda nevihta ji ne pusti h kraju, mariveč jo verže nazaj v odperto morje. Mornarji si prizadevajo na vso moč, da bi se rešili, ali zastonj je ves njih trud, viharju in valovom niso oni kos. Obupajoči popustijo delo, ko se polomijo drevesa in kermilo in vtrujeni se vsedejo ter prepustijo ladjo samo sebi. Le en sam mornar, ki je bil pobožen častivec svetega Antona, zaupa še na nebeško pomoč. Druzega ne moremo storiti, reče, kaker da se priporočimo svetemu Antonu; glasno tedaj moli: „O sveti Anton, vodi ti to vbogo ladjo, tebi se izročimo mi vsi.“ Tudi njegovi tovariši izgovarjajo za njim te besede ter vsi skupaj molijo potem responzorij na čast svetemu Antonu. In glej! V tem trenutku se prikaže frančiškan na kermilu, ki jim reče: „Bodite serčni in nič se ne bojte; vas bom že jaz peljal“, in ko to izreče, izgine. Te besede so mornarje močno potolažile, in vsi so bili prepričani, da je bil menih, ki so ga videli na kermilu, sveti Anton sam. V resnici se kmalu poleže nevihta in ladja plava od nevidne roke vladana naravnost proti loki, kjer so bili namenjeni ostati. Precej ko pridejo na suho, gredo rešeni mornarji v cerkev zahvalit se svetemu Antonu.

9.

Nekega portugiza je prehitela na morju huda nevihta. Sam je bil v čolniču ali le-ta trešči ob skalo ter se razbije. Da bi se rešil skoči na to skalo in res se mu posreči, da ji prileze na verh, vedno klicaje v tej nevarnosti svetega Antona na pomoč. Ali skala je bila samotna in v nevarnosti je bil, da vmerje od lakote. Pa tudi v tej sili mu pomaga sveti Anton. Po božji previdnosti

je priplavala še o pravem času blizu mimo druga barka in ko zgedajo ž nje moža visečega na skali, ga rešijo. Za obedve te milosti se je mož priserčno zahvalil nebeškeinu dobrotniku. — Kmalu se je razglasilo po okolici, kaj se je bilo zgodilo na morju, in ljudstvo je sklenilo v spomin tega čudovitega dogodka sezidati puščavniško hišico na skali; pričeli so delo, ali mej tem je zmanjkalo prave gorečnosti in niso ga mogli dokončati. Ko vidijo to mlačnost manjši bratje, se poprimejo oni dela in sezidajo tamkaj samostan in cerkev na čast svetemu Antonu. To se je zgodilo leta 1504.

10.

Neki vbog ribič na Portugiškem ni imel družega premoženja, kaker eno barko. S to si je prisluzil, kar je potreboval za življenje. Ali vihar mu je odnesel to barko po noči daleč tja na morje, tako da je ni bilo več videti. V tej veliki nesreči se priporoči svetemu Antonu. Čez dva dni nato sliši njegov sosed več mladeničev, ki so se pogovarjali, da so videli pri strašni nevihti na visokem morju barko, v kateri je sedel en sam frančiškan, ki jo je vodil in prepeval zraven lepe pesmi. Ko sliši ribič to pri-poved, teče poln zaupanja k obrežju in res najde tamkaj prikle-njeno svojo barko. Z veselim srcem se zahvaljuje svetniku, ki je vslišal njegove ponižne prošnje.

11.

V „svetega Frančiška zvonček“ se piše:

Preteklo jesen — to je leta 1880 — je popotovala družina nekega kupčevavca v Ameriko. Ladja pa, na kateri se je peljala ta družina, je imela prestati tako strašno nevihto, da so mislili naj stariši mornarji, potopiti se mora. V tej veliki smertni nevarnosti se oberne kupčevavčeva žena do svetega Antona ter obljubi, da bo šla na božjo pot h grobu svetnikovemu v Padovo in da se bo hčerka, ki jo je imela v neki nunski odgojilnici, skozi tri mesece oblačila v meniško obleko na čast svetemu Frančišku in svetemu Antonu, če jim da Bog to milost, da se rešijo. In svetnik sprej-me to obljubo; nevihta se poleže in vsi se rešijo. Obljuba pa se je natanko izpolnila.

12.

Neki duhovnik piše 3. malega serpana l. 1881 iz Baga (*Carlobago*) v hervaškem primorju:

Ko sem se pred petimi dnevi na praznik svetih aposteljnov Petra in Pavla v barčici peljal k meni izročeni fari Lukovo Zagorje, da bi tam sveto mašo bral, pribuči naenkrat burja s tako močjo, da se je jela barčica topiti ter se mi je zdela smert v valovih več ko gotova. V tej sili sem klical svetega Antona na pomoč in to s toliko večim zaupanjem, ker mi je bilo dano pri svetem kerstu njegovo ime ter sem bil tedaj posebno njegovemu varstvu izročen. In glej! zgodilo se je, kar je bilo po človeški pameti nemogoče misliti: rešen sem bil. Prosim tedaj, da bi razglasili to novo dobroto slovečega svetega čudežnika.

VIII. Spone.

Vsak jetnik je vsmiljenja vreden, zlasti pa tisti, ki po nedolžnem terpi. Priserčno milujemo tacega vbožca, radi bi ga tolažili, polajšali bi mu radi bolečine ter mu pomagali, ako bi bilo to v naši moči. Ali le redki so tisti, ki bi mogli obiskovati jetnike, jim skazovati dobrote ter si pridobivati s tem telesnim delom vsmiljenja zasluženje za sodnji dan. Da bomo pa vender deležni plačila, ki ga je obljubil naš gospod in zveličar Jezus njim, ki se vsmilijo vbogih jetnikov, molimo radi zanje, priporočajmo tiste, ki po pravici terpijo vsmiljenemu Bogu, da bi jim dodelil milost sporčenja, nedolžne pa, da bi jih tolažil in rešil iz ječe. Sveti Anton Padovanski, ki je večkrat pomagal jetnikom, pa naj bo njih mogočen priprošnjik pri Bogu.

1.

V Milanu je bil po nedolžnem zapert neki gospod Brešjano. Obsodili so ga k smerti in čez dva dni se je imela sodba zveršiti. V tej sili se oberne do svetega Antona; prosi ga, da bi mu pomagal ter obeta, da bo daroval za lepšanje njegovega altarja naj dragocenišo obleko, ki jo ima. Zaspil in po mirnem in prijetnem spanju se prebudi. Ali zdaj opazi in vidi, da ni več v ječi in tudi ne v Milanu, ampak na široki ravnini, ki je ni poznal, ki je pa bila veroneška ravan. Kako hvaležen je bil svetniku, ki ga je oprostil in rešil strašne smerti! Vesel izpolni obljubo. Iz darovane obleke pa so naredili prelepo zagrinjalo za altar svetnikov.

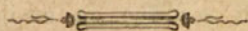
2.

Neki arnavt je bil leta 1651 po svetem Antonu čudovito rešen iz turške sužnosti. Vpričo mnogih ljudi in dveh redovnih

duhovnikov je pripovedoval dogodek ter prisegel, da je govoril resnico. „Ko sem bil v turški vojski vjet“, tako je pravil, „ter so me na rokah in nogah vkovanega v težko železje vergli v ječo, obernil sem se brez vsega upanja na človeško pomoč h Bogu in presveti božji materi Mariji. Ne spominjam se pa, da bi bil katehrikrat poprej kaj slišal o svetem Antonu. Vender se mi prikaže v spanju mož v erjavi obleki z belim konopcem opasan, ter mi pravi: „Bodi potolažen, Bog in Marija sta te vslišala, in na njuno povelje sem prišel, da te rešim. Jaz sem Anton Padovanski; vstani in popótuj v Padovo, da se zahvališ tamkaj našemu Gospodu in njegovi sveti Materi“. Nato se prebudim, in v resnici, verige so mi odpadle in vrata od ječe so bila odperta. Precej sem se odpravil, in ako ravno sem hodil več dni skozi turško deželo, vender me ni nihče zadrževal, kaker kužnega so se me ogibali; tako sem vbežal na kerščansko zemljo in zdaj naposled sem prišel semkaj v Padovo“.

3.

V Krakovu na Poljskem so leta 1672 nekega moža po krivem obdolžili vmora ter ga deli na tezavnico. To je bilo nevsmiljeno in krivično sredstvo, s katerim so skušali zvedeti resnico, in zgodilo se je večkrat, da so naj nedolžniši priterdili temu, kar se jim je očitalo, samo da bi jih ne trapili več; smert prestati se jim je zdelo lažje kaker prenašati neizrekljive martre na tezavnici. Tudi nesrečni Poljak se je tako primoran spoznal krivega, ako ravno je bil popolnoma nedolžen. Obsodili so ga k smerti. Z naj večo vdanostjo se pripravlja na ta strašni trenotek, s pobožnostjo sprejme svete zakramente, dá razdeliti mej vboge mnogo denarja, in da bi mu stal na strani in bi mu pomagal, dá brati svetemu Antonu na čast več svetih maš. In sveti Anton ni zapustil svojega častivca. Po noči pred tistim dnem, ko se je imela kazen nad njim zveršiti, se mu prikaže v ječi, ga potolaži, zlomi spone, odpre vrata ter mu reče: „Pojdi s temi zlomljenimi sponami in verigami k sodnikom ter reci, da te pošlje sveti Anton in zahtevaj v mojem imenu, da te spoznajo za nedolžnega“. Jetnik stori, kaker mu je bil svetnik zapovedal, in verovali so mu sodniki ter ga oprostili. Vsi so občudovali veliko dobroto, ki jo je bil skazal sveti Anton svojemu častivcu, in v spomin so obesili spone in verige na altar njegov.

Zahvala svetemu Antonu.

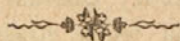
Ko sem bral v „Cvetju z vertov sv. Frančiška“ toliko raznovrstnih čudežev, ki so se na pripetljivo svetega Antona po raznih krajih in v različnih potrebah zgodili, obernil sem se tudi jaz v svojem jako žalostnem položaju, ko so namreč sestro mojo hudi kataleptični kerči tako strašno martrali, da nisem vedel več kje pomoči iskati, ker so vsi, ki so jo videli, sodili, da je v zadnjem trenutku ter je popolnoma prišla ob zavest — v tem žalostnem položaju sem se obernil zaupljivo do svetega Antona s prošnjo, da bi ji On izprosil zdravja od Gospoda Boga; obljubil sem tudi, ako bom vslišan, na znanje dati to milost v „Cvetju z vertov sv. Frančiška“.

In res, sam skoro ne vem, kako, prišla je o pravem času v roke prav modrim in jako skerbnim zdravnikom in vsa zdravila so vplivala na njo z najboljšim vspéhom, tako, da je sedaj vže popolnoma prišla k zavesti ter se čuti bolj zdravo, kakor kedaj poprej.

Vse to pripisujem priprošnji velikega pomočnika Padovanskega ter objavljam te verstice, da izpolnim storjeno obljubo, se zahvalim svetemu Antonu in v njem počastim vsegamogočnega Gospoda Boga, ki je v resnici „čudapoln v svojih svetnikih.“

Podmelcami, dne 25. maja 1883.

ANTON BRATINA,
kaplan.

Brat Janez Montekorvinski, pervi katoliški misijonar na Kitajskem.

§. 3. Pojasnila k 1. pismu brata Janeza.

V svoj daljnji misijon je šel brat Janez čez Perzijo. Tam je mesto Tavis, o katerem govori v začetku svojega pisma. To mesto se imenuje zdaj Tabriz ali Tebriz ter ima okoli 100000 prebivavcev. Takrat je bilo silno imenitno in bogato, ker je bilo skladišče za blago, s katerim se je kupčevalo mej Evropo in Azijo. Ob enem je bilo menda tudi središče za misijonarje ondotnih krajev; iz tega mesta so se razhajali na vse strani.

Z bratom Janezom sta popotovala še dva druga moža, namreč brat Miklavž Pistojski, iz reda sv. Dominika, in Peter Lukolonški (di Lucolongo), bogat kupec pa tudi dober kristijan, kete-rega omenja v drugem pismu. Brata Miklavža je v svojo veliko žalost kmalu izgubil, vmerl je pri cerkvi sv. Tomaža v Indiji. — Sv. Tomaž je namreč tam oznanjeval sv. vero Kristusovo ter življenje svoje dal za njo. Pokopali so ga v mestu Meliapuru v Koromandeljskem primorju blizu dandanašnji znamenitega mesta Madrás. Tu so se iz starih časov ohranili ljudje, ki so sami sebe imenovali kristijane svetega Tomaža. Okoli leta 1322 je bil tam tudi zveličani Odorik, frančiškan iz Pordenona, furlanskega mesteca kakih 10 ur onkraj Vidma. Ta slavni misijonar pripoveduje v popisu svojega popotovanja, da je našel cerkev polno malikov in poleg cerkve petnajst hiš nestorijanov, ki so kristijani sicer ali v hude zmote zapleteni.

Stari kristijani sv. Tomaža, ki jih je bilo v Indiji nekedaj dosti, ter jih je v malabarskem primorju celo dandanašnji še okoli 210 tisoč, so zabredli namreč ščasoma v krivoverstvo nestorijansko. Leta 1599 pa so se zopet združili s katoliško cerkvijo, vendar tako, da so prideržali svoj stari kaldejski ali sirski obred in bogoslužni jezik do današnjega dne.

Pri tej priliki moramo o nestorijanskem krivoverstvu kaj več povedati, že zato, ker so bili ravno nestorijanci, ki so na Kitajskem najhuje nasprotovali bratu Janezu Montekorvinskemu.

Nestorijanci se tako imenujejo po Nestórij, ki je bil od leta 428 do 431 patrijarh v Carjem gradu. On je učil, da božja in človeška natora niste združeni v Kristusu v eno osebo, da se torej Marija ne sme imenovati mati Božja, temuč le Jezusova mati. Cerkvni zbor v Efezu je leta 431 ta krivi nauk zaverigel in Nestórija odstavil od patrijarhata. Neketeri škofje v Aziji v patrijarhatu antiohijskem, kjer je bil Nestórij doma, pa se niso hoteli podvreči sklepu vesoljnega cerkvenega zbora in tako se je torej krivi nauk ne le v tistih krajih ohranil in vkoreninil, temuč ščasoma tudi daleč razširil, tako rekoč po celi Aziji. Neki nadškof v Selevciji se jim je postavil na čelo ter si prilastil ime „patrijarha Jutrove dežele“. Selevcija je bilo veliko mesto pod perzijanskim kraljem blizu Babilona, po katerem se nestorijanski patrijarh navadniše imenuje. Perzijanski kralji so bili torej prvi podporniki in varuhi nestorijanske ali kaldejske cerkve, ki je že zato veliko moč pridobila v njihovem kraljestvu. Ko je pozneje krivi prerok

Mahomed nastopil in tiste kraje svoji oblasti podvergel, tudi on ne le ni preganjal nestorijancev, temuč celo v pismu jim je obljubil varstvo in podelil posebne pravice. Ravno tako so jih nasledniki njegovi, kalifi, varovali in v časti in milosti imeli; mej njimi je bilo namreč mnogo učenih in delavnih mož in od njih zlasti so prejeli mohamedanski arabski svojo učenost in izobraženost. Po tem takem se ne bomo čudili, ko beremo, da je imel okoli srede 13. stoletja kaldejski patrijarh pod sabo 25 nadškofov ali metropolitov, katerih vsakemu je bilo po nekoliko škofov poddruženih, skupaj okoli poldrugi sto. Sedeži teh metropolitov so bili raztreseni po Aziji, kaker je dolga in široka; v Siriji, Arabiji, Armeniji, Perziji, Baktriji, Turkestanu, Afganistanu jih nahajamo; v Indiji so nestorijani svoj nauk vsilili starim kristijanom sv. Tomaža ter so zlasti na sejlonskem otoku vstanovili cvetočo kerščansko cerkev. V notranji Aziji, na Tatarskem, so pridobili celo nekega kralja, ki je znan pod imenom „duhovnik Janez“, kaker ga omenja tudi Montekorvinski. Njegovo kraljestvo se je imenovalo Karaft, ter se je po zgledu kraljevem tudi spreobrnilo h kerščanstvu nestorijanskega. Iz mej naslednikov tega kralja, ki so jih imenovali evropejci vse enako „duhovnik Janez“, je bil eden, ki je videti, kaker bi bil želel združiti se z rimsko cerkvijo. Papež Aleksander III. je poslal k njemu leta 1177 nekega zdravnika Filipa s pismom, kjer ga imenuje „predragega sinu v Kristusu, presvitlega in veličastnega kralja indovskega, najsvetejšega mašnika“. Kako in s kakšnim vspehom se je to poslanstvo zveršilo, ni znano. Gotovo je le, kaker nam poroča Montekorvinski, da so bili mlajši tega rodu še ob njegovem času nestorijanci in ravno on je enega od njih, kralja Jurija, pripeljal v katoliško cerkev.

Tudi po Kitajskem torej so bili tedaj nestorijanci močno razširjeni. Kaker nam priča kameniti spominik, ki so ga leta 1625 jezuiti našli v negdanji cesarski stolici, mestu Si-ngan-fu v kitajski deželi Šen-si, je že leta 636 neki Alopen ali Alopuen (drugod se piše tudi Olopen, Olopuen) tam oznanjeval kerščansko vero. to je, nestorijansko krivoverstvo, in od tega časa noter do leta 781, ko je bil spominik postavljen, so se nestorijani do malega vedno mogli veseliti cesarske milosti ter so oznanjevali svoj nauk na dvoru in po celem cesarstvu. Omenjeni spominik razlaga nauk in obrede nestorijanskega kerščanstva, popisuje na kratko njega napredek na Kitajskem in našteva imena misijonarjev, ki so tam oznanjevali sveti evangelij. Res da sodijo neketeri, kaker bi bil ta spominik

podtaknjen in neresničen, ali nam se zdi, da je tudi iz pisma našega Janeza Montekorvinskega zadosti jasno, da so nestorijanci že davno se bili vdomaćili na Kitajskem, ker so toliko vpliva in oblasti imeli, ko je on prišel tjakaj. Da so mu bili oni najhujši nasprotniki, temu se ni čuditi; da so ga preganjali tudi z lažjo in obrekovanjem, to je ravno tako lahko umeti, ker so bili kristijani le po unanjem, po imenu, ne pa po sereu in življenju. Kedor se odcepi od edinosti svete cerkve, ali obleži na mestu kaker mertev ud, ali pada od prepada do prepada, zahajaje iz zmote v zmoto, iz zlega v čedalje huje zlo. V resnici! čuditi se moramo bratu Janezu, kako se je čisto sam znal stanovitno in poterpežljivo braniti tako mnogim in hudobnim obrekovavcem ter si pridobiti in ohraniti toliko spoštovanje in zaupanje pri tako mogočnem gospodu, kaker je bil veliki kan tatarski, cesar kitajski, da ga je naposled celo vedno pri sebi hotel imeti v lastni palači, kjer je prebival, ko je pisal svojé prvo pismo, vže dve leti.

Veliki kan, ki ga je našel Montekorvinski na Kitajskem, pa je bil Temur. Njegov prednik in stari oče Kublaj je bil vže vmerl, ko je brat Janez tjakaj prišel.

Po teh pojasnilih bodo častiti braveci pismo brata Janeza, ako ga prebero še enkrat, brez težave popolnoma umeli. Posebej opozoriti jih moramo le še na važno mesto, kjer poroča Montekorvinski, da sta s kraljem Jurijem prestavila v tatarski jezik novi zakon, psalme in mašne molitve ter je on v tem jeziku bral že tudi svetó mašo. Kaker je, mislimo da prav, spoznal, da gre opravljati službo božjo, ako je mogoče, v jeziku razumljivem ljudem, ki se je imajo vdeleževati, ravno tako je pa nasproti tudi dobro vedel, da mora imeti cerkev en jezik, ki ga znajo vsi njeni duhovni služabniki, da se namreč po njem hrani edinost v veri, širi bogoslovsko znanstvo in zveza mej cerkvenimi poglavarji vzderžuje. Zato je učil hlapčiče gerščine ko prvotnega in latinščine ko poznejšega občnega jezika svete katoliške cerkve. —

Svoje prvo pismo je poslal brat Janez po človeku, ki je šel iz Saraja v Tavis, predstojniku in bratom redovne okrajine Gazarije ali Gazare, ki je bila menda v Perziji ter je imela sedem samostanov. Saraj pa je bilo mesto pri vtoku reke Volge v Kaspijsko morje. Frančiškanska okrajina Sarajska je imela deset samostanov ter je bila združena z Gazarijsko v tako imenovano Severno vikarijo.*) Iz Pekinga je nesel pismo v Saraj neki prijatelj

*) P. Marcellino da Civezza, Missioni Francescani. Vol. IV. 1881. pag. 17.

Janezov, ki je bil mej spremljevalci gospoda Katanskega; tako piše Janez sam v drugem pismu. Kedo je bil gospod Katanski, ni znano, najberž kak knez, podložen velikemu kanu, kateremu se je bil prišel poklonit.

Poglavja raznih nauk in spodbudljivih izrek brata Egidija.

Poglavje o sveti pokori.

Vedno naj bi človek svoje telo jako vstrahoval in trapil in radovoljno terpel vsakatero krivico, nasprotnost in težavo, bolečino, sramoto, zaničevanje, obrekovanje, bridkost in preganjanje iz ljubezni do našega dobrega učenika in Gospoda Jezusa Kristusa, ki nam je dal zgled sem na sebi; zakaj od prvega dne svojega slavnega rojstva notri do svojega najsvetejšega terpljenja je prenašal vedno težavo, britkost, bolečino, zaničevanje, togo in preganjanje samo zavoljo našega zveličanja. In zato je treba, če hočemo priti v stan milosti, da hodimo vsakaker, koliker nam je mogoče, po potih in stopinjah našega dobrega učenika Jezusa Kristusa. Neki svetovni človek je vprašal brata Egidija ter je rekel: „Oče, na kak način bomo mi svetovni ljudje mogli priti do stanu milosti?“ Temu je odgovoril brat Egidij: „Brat moj, človek mora naj prvo žalovati nad svojimi grehi z globoko potertim srcem; in potem se mora spovedati duhovniku z grenkostjo in bolečino serca svojega preprosto se obtoževaje, odkritoserčno in brez opravičevanja; in potem mora popolnoma dopolniti pokoro, katero mu da in naloži spovednik; tudi se mora varovati vsake hudobije, vsakega greha in vsakega povoda h grehu, in potem se mora vaditi v dobrih čednostnih delih do Boga in do svojega bližnjega. In tako ravna bo prišel človek do stanu milosti in čednosti. Blager si tistemu človeku, kateri bo brez nehanja bolečino čutil nad svojimi grehi vedno jih objokovaje noč in dan z britkostjo serca svojega, samo zavoljo razžaljenja, ki ga je storil Bogu! Blager si tistemu človeku, kateri bo imel vedno pred očmi svojega duha britkost in terpljenje in bolečine Jezusa Kristusa in ki iz ljubezni do njega ne bo hotel niti dobil nikakeršne časne tolažbe na tem svetu bridkem in viharnem, dokler pride do tiste nebeške tolažbe večnega življenja, kjer bodo z veseljem popolnoma nasičene vse njegove želje!“

Poglavje o sveti molitvi.

Molitev je slehernega dobrega začetek, sreda in konec.

Molitev razsvetljuje dušo in po nji loči duša dobro od slabe-ga. Sleherni človek, ki je v grehah, bi moral opravljati to molitev stanovitno vsaki dan z gorečnostjo serca svojega: to je, Boga po-nižno prositi, da naj mu da popolno spoznanje reve njegove in nje-govih grehov in dobrot, ki jih je od tistega dobrega Boga sprejel in jih še sprejemlje. Pa človek, ki ne zna moliti, kako bo mogel spoznati Boga! In vsi tisti, ki se imajo rešiti, se morajo, če so ljudje, ki imajo pravo pamet, vsakaker naposled molitve lotiti. Brat Egidij je rekel: „Ako bi pa bil en človek, ki bi imel enega sinu, in bi bil ta toliko zlega storil, da bi bil k smerti obsojen ali iz mesta pregnan, gotovo je, da bi si prizadeval ta človek na vso moč, po noči in po dnevi in vsako uro, da bi življenje rešil omenjenemu sinu ali da bi ga obvaroval pregnanstva; in silno bi prosil in moledoval, in prinašal bi darov in daril na vso moč sam in po drugih prijateljih in sorodnikih. Če tedaj to stori človek za svojega sinu, ki je vmerljiv: koliko bolj naj bi bil skerbant, da bi prosil Boga in tudi skerbant, da bi ga prosili dobri ljudje na tem svetu in svetniki njegovi na onem za lastno dušo njegovo, katera je nevmerjoča, keder je pregnana iz mesta nebeškega, ali keder je k večni smerti obsojena zaradi mnogih grehov.“

En brat je rekel bratu Egidiju: „Oče, meni se zdi, da naj bi človek imel veliko žalost in bolečino, keder ne more dobiti mi-losti pobožnosti v svoji molitvi.“ Temu je odgovoril brat Egidij: „Brat moj, jaz ti svetujem, da lepo počasi stori to svoje; zakaj ako bi imel v eni posodi malo dobrega vina, in v tisti posodi bi bile še droži pod tistim dobrim vinom, tako je gotovo, da ne bi suval v posodo, ali tresel jo, da ne bi zmešal vina z drožmi. In tako ti rečem: Dokler ni molitev ločena od sleherne pregrešne in mesene radosti, ne bo našla tolažbe božje; zato ni čista pred ob-ličjem božjim tista molitev, ki je zmešana z drožmi mesenosti. In to naj se trudi človek kar najbolj more, da se loči od vseh droži napačnega poželenja, da bo čista njegova molitev pred božjimi očmi, in da iz nje zadobi pobožnost in tolažbo božjo.“

En brat je vprašal brata Egidija ter je rekel: „Oče, kaj je vzrok temu, da je človek, keder moli Boga, v svojem duhu dosti bolj skušan in močen in trapljen, kaker ob nobenem drugem času?“

Temu je odgovoril brat Egidij tako-le: „Keder ima kakov človek pred sodnikom dokončati kako pravdo in gre sodniku praviti svoje vzroke, kaker bi ga prosil sveta in pomoči; njegov nasprotnik, ko to čuti, precej pride, da vgovarja in da se zoperstavlja zahtevanju onega človeka, ter mu dela veliko zaprek, kaker omêta je vsako njegovo besedo: in tako podobno se godi, keder gre človek molit, ker želi od Boga pomoči v svoji revi, in zato se precej prikaže nasprotnik njegov, hudič, sè svojimi skušnjavami, da se mu zoperstavi sè vso silo in da zbere vso svojo moč in prevdarnost in hudomušnost, da bi s tem ovirati mogel molitev, da ne bi bila dopadljiva tista molitev v očeh božjih in da ne bi imel človek od tiste molitve nikakersnega zasluženja in nikakersne tolažbe. In to moremo pač spoznati jasno; zakaj keder govorimo o svetovnih rečeh, takrat ne čutimo nikakersne skušnjave ali raztresenosti v duhu; keder hočemo pa moliti, da bi razveselili in potolažili dušo v Bogu, na enkrat bomo čutili dušo zadeto od različnih puščic, to je od različnih skušnjav, katere mečejo na nas hudiči, da bi nam zmotili duh, da ne bi zadobila duša ne veselja ne tolažbe iz tega, kar omenjena duša govori z Bogom“.

(Konec prih.)

Stanje in razširjevanje sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

IV. Avstralija.

Kedor bi se peljal sè soparno ladjo od velikega otoka afrikankega Madagaskara naravnost proti sončnemu vshodu čez Indovsko morje, bi bil v dobrih 14 dneh v Avstraliji, petem delu sveta. Iz Tersta se potrebuje do tja skozi Suéški kanal, čez Erdeče in Indovsko morje kakih 40 dni. Avstralija je precej manjša od Evrope, tudi sè vsemi brezštevilnimi otoki in otočiči, ki se k njej prištevajo. Ti otoki pa se pogosto tudi sami zase jemljejo za poseben del sveta pod imenom Oceánija; le najbližnji, Tazmánija in neketeri majhini ob bregovih celine, se vedno prištevajo Avstráliji.

Avstralijska celina (s Tazmanijo in omenjenimi malimi otočiči) ima dandanašnji okoli dva milijona dve sto in petdeset tisoč prebivavcev; mej temi je prvotnih avstralijancev le kakih 50 tisoč, vsi ostali so vseljenci ali njih mlajši, mej njimi 95 od sto an-

gleškega ali irskega rodu. Vere so večinoma protestantovske, vendar je vmes tudi čez 271 tisoč katoličanov.

Avstralija (v ožjem pomenu) je razdeljena dandanašnji v šest držav, podložnih angleški kraljici. Te so: Viktóríja z glavnim mestom Méljbern (Melbourne), Njú-Sávdz-Véljz (New-South-Wales) ali Novi Južni Vveljz z glavnim mestom Sídnij (Sydney), Kvínslend (Queensland) ali Kraljičina Dežela z glavnim mestom Brizbén (Brisbane), Južna Avstralija z glavnim mestom Edléd (Adelaide) ali Adelajda, Zapadna Avstralija z glavnim mestom Pers ali Perts (Perth), Tazmáníja z glavnim mestom Hóbert (Hobart). — Katoliška cerkev ima v teh državah dve nadškofiji in 12 podružnih škofij. Nadškofiji ste v Sídniju in Méljbernu. Sídnijska ima pod sabo sedem škofij, namreč štiri v državi Njú-Sávdz-Véljz, sè sedeži v mestih Bedzerst, Geljbern, Métlend in Ermidél (Bathurst, Goulbourn, Maitland, Armidale), dve v Kraljičini Deželi sè sedeži v mestih Brizbén in Rokhemten (Rockhampton) in eno v severni Avstraliji, ki je del države Južne Avstralije sè sedežem v Port-Viktoriji; ali ker se je naselbina Port-Viktorija opustila, je to le naslovna škofija. Méljberska nadškofija ima pod sabo pet škofij, namreč dve v državi Viktoriji sè sedežema v mestih Belleret (Ballarat) in Sendherst in po eno v Južni Avstraliji, Zapadni Avstraliji in Tazmaniji sè sedeži v glavnih mestih teh držav. Poleg teh škofij je v severnem Kvinslendu apostoljski vikarijat z glavnim mestom Kúktávn (Cooktown).

Razcvet katoliške cerkve v Avstraliji so zlasti pospešili okrájnski cerkveni zbori, ki so se obhajali v Sídniju in Méljbernu. — Lepa cerkvena slovesnost je bila tudi lani 8. kimavca v Sídniju, ko se je odperla in blagoslovila ali posvetila nova nadškofijska cerkev; sedem škofov je bilo poleg nadškofa pričujočih, s katoličani se je veselilo ob tej redki priliki celo veliko mesto. Sicer pa so vse imenovane škofije s cerkvami in šolami zadosti dobro preskerbljene, le duhovščine je še vedno premalo.

To je stanje katoliške cerkve mej vseljenci, ki so iz Evrope prišli v Avstralijo, in mej zarodom njihovem.

Mej prvotnimi prebivavci so protestantje sem ter tja skušali zasaditi kerščanstvo, ali le malo kje so kaj opravili.

Od katoliške strani so nedavno jezuiti začeli misijon v Port-Dárvinu v Severni Avstraliji; ali so že tudi kaj dosegli, do zdaj ni znano. Prelep vspeh pa so imeli španski benediktini v Zapadni

Avstraliji v Novi Nursiji ali Norči, tri dni od glavnega mesta Persa proti severu. Leta 1846 sta se odpravila patra Serra in Salvado sè svojimi katehisti iz Persa mej avstralijske divjake. Škof perški in mnogi prebivalci tega mesta so jih spremili eno miljo daleč; na dveh vozovih so peljali seboj najpotrebnišo obleko, hrano, kmetiško orodje in prenesni altar. Nekaj dni so popotovali skozi gozde in puščave, čez vode in čez gore. Pervo soboto v postu so prišli na tako imenovano Viktorijino planjavo, kjer so našli lepo zemljo z velikim drevjem poraščeno, ali le malo slabe vode. Tu so prenočili. Drugo jutro so vozniki zložili z vozov pod neko drevo vse, kar so pripeljali, ter so naravnost odpovedali misijonarjem, da jih nočejo spremljati niti stopinje dalje, precej se hočejo vrniti. Le toliko se dajo pogovoriti, da ostanejo pri sveti maši, ki sta jo patra opravila pod milim nebom; eden vozov jima je bil za altar. Berž nato se odpeljejo vozniki v Pers nazaj in patra sta ostala v divji samoti z lajikom Leandrom in nekim katehistom z Irskega. Lotili so se delati kočo iz vej in do večera je bila gotova, da so jo mogli pokriti z listjem in travo. Že ta dan jih je od daleč opazovala neka tropa divjakov z dolgimi drogmi ali sulicami v rokah. Drugo jutro, ko sta patra maševala na poljskem altarju, so prišli vže bliže, pa so se kmalu zopet vmeknili; zvečer pa so prišli v dosti večem številu ter se vstavili komaj 30 korakov od kočice. Misijonarji se niso dali motiti; mirno, kaker prejšnji dan, so opravili svoje molitve. Ali po noči jim vnder misel na te divjake ni dala počitka. Znano jim je bilo, da jedo človeško meso: kako lahko bi jih napadli, vmorili in požerli! Drugo jutro po sv. maši so ravno povživali misijonarji svoj pičli zajtrek, ko zagledajo zopet cel kup divjakov, popolnoma nagih; vsaki je imel po pet ali šest kopjč ali drogov v vsaki roki. Misijonarji jim gredo nasproti prijaznega obraza, ponujaje jim svojega zajtreka in kosce cukra. Divjaki so sicer preté vihtili svoje orožje, ženske in otroci, ki so za njimi, začno tuliti ter se vmaknejo nazaj, misijonarji pa gredo serčno naprej, kazaje možem, naj odlože orožje, ter ponujaje cukra in kruha. Da bi jih pripravili, da sprejmejo in pokusijo, so grede tudi sami jedli. Res nekateri odlože orožje in pokusijo cukra, ali ko se ž njim ustnic dotaknejo, ga berž veržejo proč, ker so se vstrašili nenavajene sladkosti. Misijonarji pa le še jedo vpričo njih, da bi jih oserčili. Naposled se vjunači eden, pokusi in ko vidi, da je dobro, kar se mu ponuja, pogovori tudi tovariše. Tudi ti pokusijo in jedo in v malo minutah je bil pojeden kruh in cukra; za po-

slednjo skorjico so se divjaki mej sabo stepili, da so jih morali miriti misijonarji.

Tako se je zveršilo prvo približanje; divjaki so stopili nato v kočo ter ogledovali radovedno, kar je bilo notri. Pomagali so potem misijonarjem, da so postavili nekoliko terdneše stanovanje. Seveda je pičla hrana, ki so jo imeli misijonarji seboj, kmalu zginiła pred lakoto teh divjakov, ki so potem tudi od svoje strani, kar so mogli dobiti, delili s ptujci. Misijonarji so šli ž njimi po gozdeh in germovju, pripravljeni z divjaki sami tako rekoč zdivjati, da bi divjake pridobili Kristusu. Da si ohranijo njih prijaznost, so jim po avstráljski navadi male otroke nosili na herbtu, derv nabirali za na ogenj ter, koliker so sè svojim pičlim znanjem mogli, zdravili njih bolnike in ranjence. Zato so jim divjaki prinašali, kar so za svoja usta najboljšega našli, martince, zelence, gliste in druge červé. Kaker se jim je gnjusila taka jed, misijonarji so se premagali, jedli so, nekaj da se ne bi zamerili divjakom, nekaj tudi od lakote prisiljeni, keder ni bilo moči nič drugega dobiti. Včasih seveda se je posrečilo, da so vbili kako večo žival, zlasti tisto, ki se imenuje kengurú ter je največja mej vsemi, kar jih je bilo od začetka v Avstraliji; potem so imeli divjaki gosti in tudi vbogi misijonarji so se malo okrepčali.

Predolgo bi se zamudili, ako bi hotli nadalje pripovedovati vse mikavne dogodke, ki so jih doživeli misijonarji, dokler so leta 1847 vstanovili samostan in cerkev ter odperli naselbino, ki se je v kratkem tako čversto razvela, da je bilo vže pred nekaj leti 72 menihov, samih špancev, v samostanu, okrog pa so imeli svoje čedne hiše mnogi h katoliški veri spreobrnjeni in delavnega pa dostojnega življenja vajeni avstralijanci. Samostan je redil nad 300 ljudi, 32 pastirjev je paslo samostanske ovce in 14 do 15 parov konj je oralo dan na dan samostansko polje. Pater Salvádo je zdaj škof Port-Viktorije in neodvisen opat Nove Nursije, ki je apostoljska prefektura. Tudi protestantje, ki tako radi v nič devljejo, kar je katoliškega, pripoznavajo, kako je edino katoliški misijon v Novi Núrsiji v resnici kaj opravil mej tem najbolj divjim, najnižjim ljudstvom, ki je na zemlji.

Tem veselim naznanilom moramo, žalibog, pristaviti menj veselo od 19. listopada 1881. Škof Salvado piše:

„Sedem let zaporedoma se že vleče suša in zdaj se začenja osmo leto še hujše od prejšnjih. Ker ni bilo dežja, nismo pridelali zernja; sonce nam je popalilo polje. Štérne so vse suhe, in to

malo vode, kar je ostaja na dnu neketerih vodnjakov, je slano. Od dvajsetih vodnjakov Nove Nursije le še eden daje, kar je najbolj potrebno, vode prebivavstvu in redovni skupščini; pa ne bo dolgo, ko se bo tudi ta posušil. Paša se je posušila in črede cepajo od lakote. Nekateri naseljenci so se skušali preseliti v menj požgane kraje, ali črede so jim k nič prišle po poti. Kar se je začela ta šiba, nam je poginilo le samo ovac 14 tisoč, da ne štejemo druge živine. Naš misijon pa se vzderžuje popolnoma s tem, kar se izkupi za volno; ako bodo črede torej še nadalje konec jemale, bo tudi misijon moral nehati. Polje nam daje vsakdanji kruh in to je vže dosti, volna pa nam nese, kar je treba za vse ostalo. V 36 letih, kar sem misijonar v Avstraliji, nisem videl še nigdar tako slabih časov.“

To je poslednje poročilo, ki ga nahajamo v misijonskih časopisih iz Nove Núrside. Bog daj, da bi se bilo mej tem na bolje obernilo! —

Od Tazmanije ali južno-vshodne Avstralije se pride s parno ladjo vedno proti sončnemu vshodu se vózeč v kakih štirih ali petih dneh k velikim otokom imenovanim Nova Zelándija ali Njú-Sílend (New-Zealand), kar so Maóri, prvotni tamkajšnji prebivalci, spremenili v Níatireni. Ta dežela — špancev pod nogami na nasprotni strani zemlje ter nekako tolika kaker sadanje italijansko kraljestvo, ako odštejemo sardinski otok — je angleška nasebina, popolnoma podobna onim na Tazmaniji in na celini avstralijski. Prvotnih prebivalcev je tu še okoli 44 tisoč, naseljenecv 490 tisoč, torej več ko enajstkrat toliko kaker onih. Glavno mesto je Vvélingten (Wellington) na južnem koncu severnega otoka z 21000 prebivalci. Neketera druga mesta so pa še večja od glavnega, zlasti Oklend (Auckland) na severnem in Djúndin (Dunedin) na južnem velikem otoku, ono s čez 37000, to z blizu 43000 prebivalci. Katoličanov je v celi deželi okoli 51 tisoč, ostali so raznoverni protestantje. Katoliške škofije ima Nova-Zelandija tri, neposredno papežu podveržene, sè sedeži v imenovanih mestih Vvélingtnu, Óklendu in Djúndinu.

Tudi v Novi-Zelandiji so protestantovski misijonarji prehiteli katoliške; vender so si ti, ko so lela 1837 prišli v to daljnjo deželó, kmalu pridobili splošno zaupanje pri tamkajšnjih prvotnih prebivalcih, Maórih. Ti katoliški misijonarji so bili francozi, redovniki skupščine Marijine, vstanovljene leta 1815 v Marselji. Te

skupščine so tudi še sedanji katoliški duhovniki novozelandski; navadno se ob kratkem imenujejo „maristi“.

Ko so prišli prvi trije maristi, škof Pompaljér, mašnik pater Servant in en brat lajik, v Novo-Zelándijo, so vže našli tam protestantovske misijonarje, ki so si celo gospostvo in vlado prisvajali; vender so si naši kmalu toliko zaupanje in spoštovanje pridobili pri Maórih, kaker ga protestantovski poslanci nigdar niso imeli. Maori, dasiravno hudi človekojedi, namreč niso bili tako slabotni in divji, kaker prvotni avstralijanci, celo ponosen in bistroumen rod so bili ter so hitro spoznali, da so le katoliški misijonarji „pravi misijonarji“, kaker so jim tudi zares rekli. Katoliška vera se je torej hitro razširila po Novi-Zelándiji ter je kmalu prekosila protestantovsko. Ako bi bil škof namestu 20, ki jih je ščasoma dobil, 200 mašnikov imel, ne bi bilo ostalo protestantom morebiti ni ene ovčice. Pomanjkanje moči misijonarskih ni dalo doseči vsega, kar bi se bilo želelo; to pomanjkanje je bilo krivo tudi, da ni bilo mogoče vseh, ki so se sprejeli v katoliško cerkev, tako podučiti v sveti veri, kaker bi bilo treba, da bi bili v vseh skušnjavah in nevarnostih stanovitni ostali.

Maóri so namreč ščasoma sprevideli, kako velika krivica se jim godi: angležev je zmirom več v deželi, prisvajajo si zemljo, nje odrivajo dalje in dalje, naposled jim ne bo ostalo, da bi mogli kaj svoje imenovati v svoji deželi. Kje je pomoč, kaj hočejo začeti? Začno vojsko. Huda je bila in mnogo let je ni bilo konec. Vdeleževalo se je je vse, kar se je klicalo Maóri, bodi si protestant, ali katoličan, ali ajd človekojdec. V takih zmešnjavah pač ni čudo, ako so se jim zmešale tudi glave; izmislili so si novo vero, čudno, smešno zmes, imenovano „hau-hau“. Kaker nespametna je bila, vender se je silno hitro razširila mej njimi. V teh vojskah in zmešnjavah se je maórski rod strahovito iztrebil in katoliška cerkev, ki se je tako veselo začela mej tem ponosnim, nadarjenim ljudstvom, je bila kmalu žalostno vničena. „Nedavno sem bil v nekem kraju“, tako piše óklendski škof Krúk 15. malega serpana 1872, „kjer je bilo pred 25 leti 5 tisoč katoličanov domačinov; leta 1863 jih je bilo še nad 1500 in zdaj sem našel tam le še enega, ki stanuje v misijonarjevi hiši“.

Dandanašnji imajo sicer Maóri na severnem otoku še nekega svojega „kralja“ in neketeri omikani in premožni gospodje iz mej njih sedé celo ko poslanci v novozelandskem državnem zboru v sredi mej angleži; vender ne bo dolgo, kaker vse kaže,

ko se bo reklo: „Vbozih Maórov ni več!“ Tudi sami to slutijo in prerokujejo: „Izmerli bomo“ pravijo, „kaker m o a.“ Moa je bil namreč nekak velikanski ptič, ki je živel v Zelandiji, veči ko afrikanski štruc, pa čisto brez peruti. Zdaj ni več živega nobenega, kosti njegovih pa se nahaja mnogo v deželi. Maori še kažejo kraj, kjer so njih prednjiki poslednjega vbili. —

Poslednja misijonska poročila iz Nove-Zelandije o Maorih skoraj ne govoré več. Vender so ta poročila vesela za katoliško cerkev, ki ima tam, kaker povsod po angleških naselbinah, popolno slobodo; nihče je ne preganja, nihče ne ovira. Duhovščina katoliška vživa veliko spoštovanje ne le od strani katoličanov, temuč tudi od strani protestantovske. Ko popotuje, dobi duhovnik po vseh katoliških kerčmah zastonj hrano in kar potrebuje, navadno tudi celo po protestantovskih. Za cerkve in cerkvene šole katoličani store, koliker le morejo, in svoje verske dolžnosti sploh vestno opravljajo. Po pravici se sme upati, da se bo katoliška vera kmalu začela tudi mej protestanti čedalje bolj razširjevati ter bo v nepredolgem času ta lepa in bogata dežela, ki bi lahko redila do 20 milijonov prebivavcev, popolnoma katoliška. —

Od Nove Zelandije naravnost proti severu, tako daleč, kaker je od Tazmanije do Nove Zelandije, to je, štiri do pet dni vožnje na parni ladji, nahajamo apostoljski vikarijat N o v e K a l e d ó n i j e na velikem otoku ravno tega imena in malih otočičih, ki ga obdajajo, in pa na tako imenovanih Lójeljtijjskih otokih, ki so vstric z Novo Kaledonijo kakih 12 milj proti vshodu. Celo otočje sadanje francoske naselbine novokaledónijske ima toliko prostora kaker nadvojvódina Dolenje Avstrije, ali blizu še enkrat toliko, kaker naša Kranjska dežela. Veliki otok je kakih 50 milj dolg — kaker od Tersta do Dunaja — pa većinoma le okoli 8 milj širok — kaker od Tersta do Reke. Vleče se od juga in vshoda proti severu in zahodu vstric s primorjem srednje Kvinslandije, seveda od nje okoli 220 milj oddaljen. Na južnem koncu glavnega otoka Nove Kaledonije je razen nekaterih manjših kakih šest milj oddaljen znameniti Smrečni otok, tudi Konije imenovan; na severnem koncu pa se nahaja več majhnih otočičev, ki se imenujejo Belepski. Mej Lójeljtijjskimi otoki so trije precej veliki in znameniti: Uvéa, Lifu in Mare. Glavno mesto francosko na Novi Kaledoniji je Numea, ki ima kakih 7 ali 8 tisoč prebivavcev evropskega rodu. V okolici mesta ima francoska vlada odločene prostore za zločince, ki jih tja pošiljajo, namestu, da bi jih doma imeli v ječah. —Per-

votni prebivavci Nove Kaledonije so temno erjavega telesa in sploh neprijetnega obraza, pa zadosti bistrega uma. Vseh vkup jih je bilo leta 1877 okoli 35 tisoč, in sicer okoli 22 tisoč na glavnem in sosednjih malih otokih, okoli 13 tisoč pa na Lójeljtjskih.

Pervi misijonarji so prišli v te neprijazne kraje leta 1843, ter so bili škof Duár (Douarre), patra Ružerón in Vijard (Rongeyron, Viard) in dva brata lajika, vsi peteri francozje skupščine Marijine ali maristi. Koliko britkosti, pomanjkanja, preganjanja in terpljenja so ti blagi možje prestali mej nazimi divjaki, grozovitimi človekožirci, kako tudi preganjani in vednih nevarnostih vender le niso izgubili poguma, dokler se je njim in njih naslednikom posrečilo sveto katoliško vero globoko zasaditi v tako terda tla, vsega tega ne vtegnemo tukaj natanko pripovedovati, kaker mikavno bi bilo. Vspeh njihove apostolske delavnosti do leta 1876 pa se more po pravici vesel imenovati. Ob tem času so imeli namreč poleg dveh mej evropskimi vseljenci 15 misijonskih postaj, 55 cerkev ali kapelic, 6794 domačih katoličanov in 1354 takih, ki so se na sveti kerst pripravljali. In ta vspeh, ni misliti, da so dosegli misijonarji s pomočjo svetovne oblasti francoske, ki je za njimi prišla v deželo leta 1853. Ravno nasproti so ti vsiljenci le ovire stavili svetemu evangeliju ne le z razuzdanim, pohajšljivim življenjem in krivicami, ki so jih delali domačinom, temuč celo s tem, da so se naravnost vpirali njih spreobračanju in spreobrnjenec zapeljevali k odpadu in malikovavstvu. Eni so tako delali, da so po svojih strasteh mogli v zlo rabiti domačine, drugi, ker so si jih mislili le ko sužnje, ki jih sme, kedor more, slobodno trapiti in preoblagati s tlakami, še drugi so to delali edino iz sovraštva do svete vere. S takimi podiravci so se vojskovali misijonarji mnogo let, seveda le z orožjem besede božje; mej tem je cerkev terpela veliko škodo, odpadnikov je bilo na tisoče, mnoge misijonske postaje so stale zapuščene in oropane. Tako je prišlo leto 1878, ko so se novokaledonski ajdje v veliki množici vzdignili zoper francoze in kervava vojska se je začela. Francozje so sicer kmalu dobili pomoči ter so potem lahko ugnali divjake; vender je ostalo nepotolaženo sovraštvo v srcih zatiranega rodu, tako, da ni čudo, ako se je zopet letos bralo o novem vporu.

Poleg težav, ki jih ima katoliška cerkev v celem apostolskem vikarijatu Nove Kaledonije, so pa na Lójeljtjskih otokih še posebne, nasprotnost s protestanti. Na teh otokih so namreč protestantje v veliki večini in, koliker morejo, spodrivajo in preganjajo

katoličane. Zlasti na otoku Mare se je vže več ko enkrat vnela cela vojska mej temi in onimi. Leta 1880 so vbili tam protestantje 23 katoličanov, požgali in oropali šest vasi z dvema cerkvama in fáravžema in 650 katoličanov so pregnali iz njih hiš. Sicer se je mir sklenil, misijonarji so se vernili v svoje óbčine, ali našli so tam vse vse vničeno in pokončano. —

(Konec prih.)

Ptiči Matere Božje.

II. Škerjanček.

Škerjanček je pač ena najljubših ptičie, ki se nahajajo v naših krajih. Škerjanček prepeva in hvali Boga vzdigovaje se v višave, kjer ga komaj vidi človeško oko. Nizko pri tleh si spleta gnjezdce, ali visoko pod nebo se vzdiguje z veselim žvergolenjem. Od ranega jutra pa do poznega večera se razlega prijazna njegova pesem. Ko že zvezde migljajo na nebu, se še včasi iz daljave sliši skozi večerno tihoto škerjanček, ki se veseli lepega življenja, ki mu ga je stvarnik dal v svoji neomejeni ljubezni in dobroti. In človek se razveseli, ko ga sliši; pobožne, svete misli mu navdihuje škerjanček, saj je ta ptičica sama kakor živo, neprenehljivo klicanje: Sursum korda! kvišku serca!

Škerjanček pa je tudi lepa podoba Matere Božje. Tudi njeno edino veselje je bila hvala Božja. Hvalila ga je v jutranji zarji popolnoma njemu posvečene mladosti, slavila ga je z neizrekljivim hrepenenjem v milem večernem žaru poslednjih dni svojega zemeljskega popotovanja.

Nizko je skrito škerjančkovó gnjezdo, ali visoko se vzdiguje škerjanček v svojem letanju. Tudi Marija je bila rojena v nizkih razmerah, ali duh njen se je povzdigoval v višave, njena duša je prebivala nad oblaki, serce njeno je počivalo na sercu Božjem.

Ko zima slovo jemlje ter se staja sneg in zemlja nekoliko ogreje, vže se škerjanček vzdiguje ter oznanja, če tudi v začetku še rahlo, bližnjo spomlad. Tako je tudi Marija častila in hvalila Sinu Božjega še pred včlovečenjem njegovim. V prvi nežni mladosti se je Bogu darovala v tempeljnu. Sè vsem žarom svoje sončno-čiste dušice je od tam pošiljala mile prošnje in molitve proti nebesam, naj bi skoraj poslala odrešenika sveta, ki je bil vže tako dolgo obljubljen. Marija je sama razodela sv. Brigiti: „Ko sem

slušala, da hoče Bog svet odrešiti ter iz device roditi se, sem občutila toliko ljubezen do njega, da nisem nič drugega mislila in nič drugega želela, kaker samo Boga . . . Vedno sem želela doživeti čas njegovega rojstva ter služabnica biti njegovi materi. Obljubila sem mu v svojem sercu tudi, da hočem vedno devica ostati, ako je to njemu ljubo.“ —

Kaker škerjančeva pesem v lepi, topli spomladi najglasnejše, najslajše zvoní, da se daleč vkrog razlega, tako je Marija po večlo-večenju zveličarjevem, ko je spomlad zasijala človeštvu, iz vsega serca s polnim glasom zapela Bogu najveličastnišo pesem, ki se je slušala kedaj iz človeških ust: „Magnifikat—Poveljuje duša moja Gospoda in veseli se duh moj v Bogu, zveličarju mojem, ker se je ozerl na ponižanje svoje dekle; zakaj, glej! odslej me bodo srečno imenovali vsi rodovi. Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto ime njegovo. In vsmiljenje njegovo je od róda do róda tistim, ki se njega bojé. Pokazal je moč sè svojo roko, razkrópil je ošabneže v misli serca njihovoga. Vergel je mogočneže sè sedeža in povikšal je ponižne. Lačne je napolnil z dobrim in bogate je odpravil prazne. Sprejel je Izraelja, hlapca svojega, spómnivši se vsmiljenja svojega, kaker je govoril očetom našim, Abrahamu in semenu njegovemu na veke“. (Luk. 1, 46—55.)

In kako je hvalila, kako je molila Marija svojega Boga Jezusa potem od blažene noči, ko ga je vesela rodila v betlehemskem hlevcu, noter do tistega pregroznega dne, ko ga je mertvega sprejela v naročje na Goljgati!

Slavila, hvalila, molila je Marija tudi še Gospoda, ko je že zapustil ta svet ter se vernil k Očetu. Tako včasih še slišimo škerjančka žvergoleti, ko je spomlad vže davno minila. Ko je imel dušo izdihniti na križu, je zveličar Janezu dal za mater Marijo. Ni ji bilo dovoljeno že tedaj se z Jezusom preseliti v večno domovino. In Marija se je vdala v voljo Božjo iz ljubezni do nas, ketere je v Janezu sprejela za otroke. Kristus je doprinesel daritev, ko je prostovoljno vmerl za-nas; Marija je doprinesla daritev, ker je prostovoljno se vdala volji Božji, da je živela za nas. Spomlad je bila minila, potekel je bil nepopisno blažen čas, ko je presveta devica v neizrekljivi ljubezni vživala telesno pričujočnost svojega Jezusa; nastopila je hladna, pozna jesen, ko je vse tako otožno, tako milo žalostno: Jezus je bil odešel s tega sveta, le skritega v podobah kruha in vina ga je še mogla vživati božja mati. Vender ga nigdar ni nehala hvaliti, častiti, moliti njeno

serce, tudi v pozni jeseni se je razlegala pesem tega nebeškega škerjančka z neizrekljivim hrepenjenjem.

Molitvica.

O Marija, milostiva mati vseh Adamovih otrok, obišči nas sè svojim božjim detétom in navdihni nam tisto navdušenost, vdanost, gorečnost in ljubezen do Boga, ki je Tebe prešinjala vse Tvoje življenje, da bodo tudi naše duše kaker veseli škerjančki pele, slavile in častile presvete skrivnosti življenja in smerti našega Gospoda Jezusa Kristusa, ter za njim se povzdignivši v nebesa tam se veselile v Bogu, svojem zveličarju, na vse veke. Amen.

Iz pastirskega lista škofa Šenthipólitskega.

Prevzvišeni škof Šenthipólitski *) Matevž Jožef Binder izdali so za letošnji post pastirsko pismo do vernikov svoje škofije, v katerem opisujejo okrožnico sv. očeta papeža Leona XIII., izdano 17. kimavca o priložnosti sedemstoletne slovesnosti rojstva našega očeta sv. Frančiška, dokazovaje čudežni vpliv svetnikov na verstnike njegove in zlasti veliki pomen tretjega reda za tadanje in naše čase. Potem tako nadaljujejo :

Preljubi ! kaj hočem še dostaviti temu nujnemu opominjevanju svetega očeta ?

Kristus Gospod je govoril po ustih svojega namestnika, vidnega poglavarja svoje cerkve na zemlji, na čiger jezik On polaga svojo rešilno besedo.

Le nekaj kratkih opazek hočem dostaviti v smislu papeževe okrožnice. — Marisiketeri izmej vas bi vender lahko menili vzlic do zdaj rečenega, da obsegajo predpisi tretjega reda morebiti terjatve, ki jih je v vsakdanjem življenju ali celo nemogoče ali le zelo težko izpolnjevati. — Preljubi ! Tako mnenje bi bilo popolnoma napačno. — Terjatve, ki se stavijo udom tretjega reda, nikaker ne motijo niti ne otežujejo izpolnjevanja navadnih stanovskih dol-

*) Šenthipólit (Sankt-Pölten) je škofijsko mesto v Dolenji Avstriji, 10 ur od Dunaja proti zapadu.

žnosti, merijo temveč na to, da obujajo in oživljajo veselo gorečnost v njih izpolnjevanju, ter jo vodijo tako, da slehernemu iz vsakdanjih stanovskih del in opravkov prihaja tudi dobiček za večnost. Vodilo tretjega reda je že od začetka odmerjeno za vse stanove, za zakonske kaker tudi za osebe samskega stanu, za visoke kaker tudi za preposte, za meščane kaker za kmetiške ljudi, za bogate in premožne kaker za manj premožne in vboge; zategadelj izrečno povdarja papeška okrožnica, da je tretji red popolnoma sposoben „sprejemati osebe vsakega stanu in vsake starosti brez razločka spola, in da se s tim nikaker ne motijo domače ali družinske razmere.“ Vodilo tretjega reda ne moti družinskega ali domačega življenja, le posveti ga. — Kar se nadalje tiče udom tretjega reda priporočenih pobožnih vaj in postov, gre vedeti, da imajo duhovni vodniki tretjega reda obširno oblast omejiti jih toliko, koliker je to potrebno osebnim in krajnim okoliščinam posameznih udov; zatorej tudi v tej zadevi ni nikakeršne resnične težave. — Verhu tega noben redovni predpis ne veže pod grehom, razen, ako je že sploh zapoved božja ali cerkvena, ali natorna postava, kar mora že vsak kristijan brez izjeme deržati.

Spet so morebiti drugi tega mnenja, da je s tretjem redom sklenjeno kaj posebnega in nenavadnega v unanjem.

Tudi to mnenje je napačno. — Vodilo prepoveduje pač vse, kar bi bilo spodtikljivo in nespodobno glede obleke, in nespametna ničemernost, vender po papeških določbah ni udom nobena posebna obleka predpisana, ampak oblačijo naj se po navadi dežel in stanov, in naj nosijo le škapulir in redovni pas pod unanjo obleko. Tudi v tem oziru ni torej nobenega pomisleka.

Drugi se pa morda bojijo sramočenja in pikanja teh, ki iz nevednosti stvari ali iz lahkomišljenosti ali iz drugih vzrokov presoajo starodavno družbo tretjega reda, in ne umejo njegove priležnosti za sedanje čase in njegove veliko koristi. —

Preljubi! ne dajte se s tem premotiti; sv. oče sami omenjajo v svoji okrožnici, kako malo poznan in sovražen je bil tretji red, dostavljajo pa, da „mu ni nikedar primanjkovalo tistega pripoznanja, ki je najčastniše in najbolj zaželjeno, namreč pripoznanja previdnih in dobrih.“ Ne pazite torej na nevtemeljeno in omahljivo sodbo sveta, ampak glejte na stvar samo in na njen namen, ki je Bogu dopadljiv.

Da, glejte na reč samo in njen Bogu dopadljivi namen, vender pa tudi na prevelik blagoslov,

ki ga more dati tretji red posameznim kaker tudi vsemu človeštvu, ako se bo splošno razširjeval in gojil v duhu svojega svetega vstanovnika.

Glejte! Glasne tožbe gredo po svetu zavoljo velikih zál naših časov: sv. oče so jih zaznamenjali v svoji okrožnici. Vir tem zlam je ta, ker se je svet odvern timer duha kerščanskega. — Proti tem zlam ni zato nobenega zdatnišega pripomočka, kaker da se človeška družba nazaj pripelje k načelam kerščanskim, kaker ste slišali v papeževi okrožnici. — Prenovljenje človeške družbe v duhu kerščanstva se pa zverši le tako, da se posamezni živo poprimejo kerščanskega mišljenja. — Ker kaže tretji red po določnem razlaganju sv. očeta, kaker ste že slišali, mej svetom živečim vernikom gotovo pot k obujenju in okrepčanju kerščanskega duha, vsak, ki se temu redu pridruži z odkritoserčnostjo in ki vpravna svoje življenje po njegovem blaženem vodilu, od svoje strani pripomore, da se pren timer družba v kerščanskem duhu. On pristopi ko tovariš mej sveto vojsko Kristusovo, kjer pripomaga k rešenju človeške družbe iz težkih nevarnosti, ki jej preté in ob enem za-se nahaja najbolje orožje in najbogatejše pripomočke, da si pribori nezvenljivo krono večnega življenja. —

Tretji red namreč ne podaja samo gotovega vodstva na potu zveličanja slehernemu udu, daje mu tudi posebne pomočke in milosti božje v pospeševanje duhovnega življenja in v pomnoženje zasluženja za večnost. Odperti so namreč udom tretjega reda v prav obilni meri zakladi svetih odpustkov. — Vdeleži se tudi vsaki ud posebnega varstva in blagoslova priprošenj svetega redovnega očaka Frančiška in mnogih svetnikov vseh frančiškanskih redov, ker so udje tretjega reda sklenjeni sè sv. Frančiškom in sè vsemi svetimi redovnimi tovariši ne samo v óbčinstvu svetnikov, ki je mej vsemi živimi udi Kristusovimi, ampak tudi še v posebnem redovnem pobrátimstvu. — Verhu tega se vdeležé udje tretjega reda vseh zasluženj, vseh molitev in vseh del pokore in ljubezni vseh udov vseh redov sv. Frančiška.

Ti duhovni zakladi tretjega reda, to pobrátimstvo sè sv. Frančiškom in sè vsemi svetimi redovnimi tovariši v nebesih, óbčinstvo zasluženj vseh tovarišev na zemlji: kako dragocen in blagoslovljen dar je to, ki nam ga podaja vsmiljenje in dobrot timer božja v tretjem redu! Kako močna spodbuja k veselemu pristopu vanj! —

Dalje, preljubi! ali bi mogel, da Vam ne bi pokazal brezštevimerne množice tistih izvoljenih v nebesih, ki so si pridobili nemin-

ljive dobrote večnega življenja in tudi sebi izročene pripeljali na pot zveličanja, ker so predpise tretjega reda tukaj vestno izpolnjevali? Da, preljubi! povzdignite svoje oči k prebivališčam nebeške blaženosti! Tam zagledate mej svetniki in izvoljenimi božjimi veliko, veliko trumo njih, ki so na zemlji bili udje tretjega reda, svetniki najrazličniših stanov; po potu, keterega kaže sveto vodilo, so prišli k večnemu gledanju božjemu! tako sv. Ferdinand, sv. Ludovik, sv. Elzeárij, sv. Ivo, sv. Rok, sv. Hijacinta, sv. Elizabeta Turingijska, sv. Elizabeta Portugaljska, sv. Roza Viterbska in mnogo drugih.

Tretji red stoji torej pred našimi očmi kakor veličastno drevo, vsajeno na vodnih potokih milosti božje (Ps. 1, 3; Ezek. 47, 12.), bogato obdarjeno sè slastnimi sadeži; na to drevo se dajo obrniti besede svetega pisma, da „ne odpade njegovo perje“, ampak da vsaki mesec na njem dozore novi sadovi“, daje „njegov sad v duhovno hrano, njegovo perje v zdravilo“, in celo „v zdravje ljudstvam“ (Ps. 1, 3; Ezek. 47, 12; Skr. raz. 22, 2.)!

O, da bi se pač zbirali mnogobrojni učenci pod senco tega od Boga tako blagoslovljenega drevesa! da bi pač sè vsem srcem pristopilo veliko število duhovnikov in vérnikov vseh stanov k temu od svetega očeta tako iskreno priporočenemu tretjemu redu v svoje lastno in drugih zveličanje!

Bogu hvaležen, ki vodi serca ljudi, z veseljem omenjam, da jih je v moji škofiji že od davnaj mnogo pristopalo v to pobožno skupščino tretjega reda. Tem kličem z besedami svetega očeta, ki pišejo: „Njih gorečnost hvalimo, vender tako, da ob enem izrekamo željo, naj bi ta gorečnost rastle in še bolj se razširjala.“

Da! gorečnost za tretji red naj raste in še bolj se razširja na vse strani! Kako bi tolažilo mene, ki sem sam pristopil v ta red, ako bi na dan, ko bom dajal odgovor, kako sem opravljal svojo škofovsko službo, zahvaliti se mogel Bogu, da mi je milost njegova veliko število mašnikov in vernikov, ki so mi izročeni, podarila tudi ko goreče redovne tovariše ter jim blagoslove tretjega reda v obilni meri naklonila!

. Poslušajte torej mojo prošnjo:

Prevdarite resno opomin in klic, ki ga obračajo sveti oče v okrožnici svoji na vse kerščanstvo. — Podučujte se natančno o pomenu tako blagoslovljenega tretjega reda. Vaši dušni pastirji Vas bodo radovoljno učili, ter Vam dajali pojasnila, ki bi si jih vteg-

nili želeči. — Premislite na to vestno nauke in razlaganje, ki se Vam je dalo, ter posvêtujte se potem sê svojim spovednikom in sami sabo pred Bogom. — In kedor na to spozna, da ga kliče milost božja v to pobožno družbo, naj vboga ta glas; Vaši duhovniki Vam bodo radi pomagali, da se vse izverši po postavnem redu, v čast božjo, v Vaše in drugih spodbujenje.

Vsem pa, ki bodo sklenili pristopiti v tretji red, kakor tudi tistim, ki so že pristopili, velja opomin: „Skažite se vedno vredne te družbe sv. Frančiška, bodite stanovitni v začetem dobrem delu: terdno stojte v zvestobi, v ponižnosti. — Terdno stojte v zvestobi: ne to, da ste pristopili in da po unanje pripadate tretjemu redu, ne to, da nosite škapulir in redovni pas, ne to, da se po unanjem vdeležujete pobožnih vaj tretjega reda, to ni zadosti, ampak le življenje in djanje, ki je resnično v duhu reda, ima obljubljen blagoslov. — Stojte terdni v ponižnosti: Nihče naj se ne povzdiguje čez bližnjega. — Le zvestoba v duhu in resnici, in le ponižnost peljete k Bogu dopadljivemu cilju in koncu.

Vkaz svetega očeta, čiger besede in opomini nam morajo vedno sveti biti, s tem dopolnivi kličem vsem vkup le to edino:

Preljubi škofijani! Dnevi so resni; roka božja leži težka ne samo nad posameznimi, ampak nad celimi deželami in ljudstvi, opominjajoč, svareč, žugajoč in kaznújoč. — Kedor ima oči, da vidi, temu to ne more otiti.

Primate torej orožje božje, o katerem sveti apostelj (Efež. 6, 11.) govori: tisto duhovno orožje vere in pokore, ki premaga hudo in odvräča kaznilne sodbe božje.

Vsem brez razločka, ki so ali že udje tretjega reda, ali ki še mislijo biti, kaker tudi tistim, ki se ne čutijo poklicanih vanj, bodi vedno pred očmi resnica:

da oropa smert za vselej vsega časnega blaga in časti in pozemeljskega veselja;

da je pozemeljsko življenje kratko, večnost pa brezkončna, in da le po življenju v resnični pravičnosti in strahu božjem, ali pa, ako smo zašli sê steze čednosti, po pravem spreobrnjenju in pokori moremo iti v nebeško zveličanje, kamer naj sprejme mene in Vas na priprošnjo blažene Device in svetega Frančiška milosti polno vsmiljenje trojedinega Boga, Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.
